

N A C R T

PRIJEDLOG ZAKONA
O IZMJENI ZAKONA O OBVEZNYM I DOBROVOLJNYM MIROVINSKIM
FONDOVIMA, S KONAČNYM PRIJEDLOGOM ZAKONA

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O OBVEZNYM I DOBROVOLJNYM MIROVNSKIM FONDOVIMA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. i članku 56. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/2000, 124/2000 – pročišćeni tekst, 28/2001, 41/2001 – pročišćeni tekst, 55/2001 – ispravak, 76/2010 i 85/2010 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA, OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Ocjena stanja

Sustav mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj uređen je kao trodijelni mirovinski sustav kojeg čine: obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti, obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje i dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje.

Obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje i dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje uređeni su Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima (Narodne novine, br. 49/99, 63/2000, 103/2003, 177/2004, 71/2007 i 124/2010) i Zakonom o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje (Narodne novine, br. 106/99, 63/2000 i 107/2007) i propisima za njihovu primjenu.

Važećim Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima (u daljnjem tekstu: Zakon) počevši od 1. siječnja 2002. uspostavljeno je obvezno i dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje, na način da je djelatnost akumuliranja kapitala predviđenog za isplatu budućih mirovina osiguranika u sklopu tog osiguranja, odvojena od djelatnosti isplate mirovina, a koja je uređena posebnim Zakonom o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje. Nositelji ovako uspostavljenog mirovinskog sustava (II. i III. stup) su mirovinska društva koja upravljaju mirovinskim fondovima, te mirovinska osiguravajuća društva, koja isplaćuju mirovine iz obveznog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje.

Prema odredbama Zakona osiguranici koji su obvezno osigurani prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 102/98, 127/2000, 59/2001, 109/2001, 147/2002, 117/2003, 30/2004, 177/2004, 92/2005, 43/2007, 79/2007, 35/2008, 40/2010, 121/2010, 130/2010 - pročišćeni tekst i 61/2011) i koji su mlađi od 40 godina, obvezno se osiguravaju na temelju individualne kapitalizirane štednje u obveznom fondu koji sami izaberu, te postaju članovi toga fonda, dok osiguranici koji imaju 40 godina ili više, a manje od 50 godina života, mogu se po svom izboru osigurati na temelju individualne kapitalizirane štednje u obveznom fondu kojeg sami izaberu.

Osiguranici osigurani u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju međugeneracijske solidarnosti (I. stup) i obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje (II. stup), počinju u sve većem broju ostvarivati mirovine iz oba osiguranja. Prijevremenu starosnu mirovinu iz oba obvezna stupa do sada su ostvarile uglavnom žene, koje su imale između 40 i 50 godina života kada su se 2002. godine dobrovoljno opredijelile za II. stup. Muškarci će početi ostvarivati prijevremenu starosnu mirovinu iz oba stupa 2012. s navršenih 60 godina života, kada će žene početi iz oba stupa ostvarivati starosnu mirovinu.

U prosincu 2010. godine osiguranici II. stupa ostvarili su prijevremenu starosnu mirovinu iz I. stupa u prosječnoj svoti od 1.965,83 kn, te mirovinu iz II. stupa u prosječnoj svoti od 107,17 kn. Osobe koje su ostvarile mirovinu iz oba obvezna stupa kratko su vrijeme uplaćivale doprinos u II. stup po stopi od 5%, a mirovinu su ostvarile u životnoj dobi od 55-57 godina. Zakonske promjene provedene nakon 2002. godine dovele su do povećanja mirovina iz I. stupa (od 1. travnja 2004. integriran je u mirovinu dodatak od 100 kuna + 6%, a od 1. siječnja 2008. do 31. listopada 2010. postotak smanjenja prijevremene starosne mirovine umanjen je s 0,34% na 0,15% po mjesecu ranijeg ostvarivanja mirovine), a donesen je i Zakon o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 79/2007), prema kojem pravo na dodatak na mirovinu nemaju korisnici osnovne mirovine. Osim toga, aktualna kretanja na tržištu kapitala nepovoljno su se odrazila na prinose mirovinskih fondova i visinu mirovina iz tog osiguranja, pa su zbog svega navedenog, mirovine iz oba obvezna stupa manje od mirovina koje bi se ostvarile samo u prvom stupu.

Obzirom na aktualni problem niskih do sada ostvarenih mirovina iz oba stupa, predlaže se da se osiguranicima koji su dobrovoljno ušli u II. stup mirovinskog osiguranja omogućiti istupanje iz tog osiguranja prilikom ostvarivanja prava na prijevremenu starosnu i starosnu mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju. Time bi se znatno poboljšao materijalni i socijalni položaj ovih osiguranika, koji su se na dobrovoljni ulazak u II. stup odlučili 2002. godine, a u međuvremenu su izvršene znatne intervencije, odnosno poboljšanja u I. stupu, posebice vezano za uvođenje dodatka na mirovinu, na koji korisnici mirovine iz II. stupa nemaju pravo, te su se našli u nepovoljnijem položaju, kako u odnosu na korisnike mirovine samo iz I. stupa, tako i u odnosu na osiguranike koji su bili mlađi od 40 godina u vrijeme uvođenja obveznog mirovinskog osiguranja kapitalizirane štednje, koji će imati duže razdoblje kapitalizacije doprinosa.

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom

Ovim Prijedlogom zakona predlaže se sljedeće:

- omogućiti članu obveznog mirovinskog fonda, koji je na svoj zahtjev pristupio u obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje da istupi iz tog osiguranja, ako zahtjev za istup podnese Središnjem registru osiguranika izjavom u postupku ostvarivanja prava na prijevremenu starosnu i starosnu mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju;
- po istupu iz II. stupa, bivši član obveznog fonda svoja prava iz mirovinskog osiguranja ostvarivao bi kao osiguranik koji je osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti;
- obvezni fond će putem Središnjeg registra osiguranika u roku od 30 dana po zahtjevu prenijeti u državni proračun ukupna kapitalizirana sredstva s osobnog računa toga člana fonda;
- istup iz II. stupa, omogućio bi se i članu obveznog fonda koji je korisnik osnovne mirovine i koji na dan stupanja na snagu ovog Zakona nije sklopio ugovor o mirovini s mirovinskim osiguravajućim društvom, kao i korisniku obiteljske mirovine ostvarene nakon

smrti osiguranika, člana fonda, ako sredstva kapitaliziranih doprinosa s osobnog računa umrlog nisu naslijeđena;

- Središnji registar osiguranika će osiguravati prijenos sredstava s osobnih računa u slučaju podnošenja zahtjeva za istup i o tome mjesečno izvještavati Ministarstvo financija i Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

Posljedice koje će donošenjem zakona proisteći

Donošenjem ovoga Prijedloga zakona omogućilo bi se osiguranicima koji su se dobrovoljno opredijelili za II. stup mirovinskog osiguranja (koji su 2002. godine imali između 40 i 50 godina života, kojih je sada približno 95 tisuća) istupanje iz tog osiguranja, tako da bi im se prilikom ostvarivanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju na njihov zahtjev, sredstva s osobnog računa u obveznom mirovinskom fondu prenijela u državni proračun, te bi ostvarili mirovinu samo u I. stupu, čime bi se znatno poboljšao njihov materijalni i socijalni položaj.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU OVOGA ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

IV. OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

S obzirom da se ovaj Zakon predlaže radi znatnog poboljšanja materijalnog i socijalnog položaja osiguranika koji su se dobrovoljno opredijelili za ulazak u II. obvezni mirovinski stup i sada ostvaruju manju mirovinu iz oba obvezna mirovinska stupa od mirovine koju bi ostvarili da su bili osigurani samo u I. stupu, predlaže se njegovo donošenje po hitnom postupku u smislu odredbe članka 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 71/2000, 129/2000, 117/2001, 6/2002 – pročišćeni tekst, 41/2002, 91/2003, 58/2004, 69/2007, 39/2008 i 86/2008).

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O OBVEZNYM I DOBROVOLJNYM MIROVNSKIM FONDOVIMA

Članak 1.

U Zakonu o obveznyim i dobrovoljnyim mirovnyim fondovima (Narodne novine, br. 49/99, 63/2000, 103/2003, 177/2004, 71/2007 i 124/2010), u članku 40. stavak 2. briše se.

Stavak 3. postaje stavak 2., a u stavku 4., koji postaje stavak 3., iza brojke: „1.“ briše se „i 2.“.

Dosadašnji stavak 5. briše se, a dosadašnji stavak 6. postaje stavak 4.

U dosadašnjem stavku 7., koji postaje stavak 5. brojka: „6.“ zamjenjuje se brojkom: „4.“.

Dosadašnji stavci 8. i 9. postaju stavci 6. i 7.

Članak 2.

(1) Član obveznog mirovnskog fonda koji je po svom izboru pristupio u obvezno mirovnsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje, može istupiti iz toga osiguranja s danom ostvarivanja prava na mirovinu prema Zakonu o mirovnskom osiguranju, ako zahtjev za istup podnese Središnjem registru osiguranika izjavom u postupku ostvarivanja prava na mirovinu.

(2) Po istupu iz obveznog mirovnskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje prema stavku 1. ovoga članka, bivši član obveznog fonda svoja prava iz mirovnskog osiguranja ostvaruje na temelju Zakona o mirovnskom osiguranju, kao osiguranik koji je osiguran samo u obveznom mirovnskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.

(3) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, obvezni fond će putem Središnjeg registra osiguranika u roku od 30 dana po zahtjevu prenijeti u državni proračun ukupna kapitalizirana sredstva s osobnog računa toga člana fonda.

(4) Odredba stavka 1., 2. i 3. ovoga članka na odgovarajući način primjenjuje se, na njegov zahtjev, i na člana obveznog fonda iz stavka 1. ovoga članka, koji je korisnik osnovne mirovine i koji na dan stupanja na snagu ovoga Zakona nije sklopio ugovor o mirovini s mirovnyim osiguravajućim društvom.

(5) Odredbe stavka 1. do 4. ovoga članka na odgovarajući način primjenjuje se i na zahtjev korisnika obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti osiguranika, člana fonda, ako sredstva kapitaliziranih doprinosa s osobnog računa umrlog člana fonda nisu naslijeđena.

(6) Član obveznog mirovnskog fonda iz stavka 4. i korisnik obiteljske mirovine iz stavka 5. ovoga članka mogu podnijeti zahtjev za istup iz obveznog mirovnskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(7) Mirovina određena na temelju Zakona o mirovnskom osiguranju, kao da je osiguranik bio osiguran samo u obveznom mirovnskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti, pripada od prvog dana sljedećeg mjeseca nakon mjeseca u kojem je član obveznog mirovnskog fonda iz stavka 4. i 5. ovoga članka podnio zahtjev za istup.

Članak 3.

Središnji registar osiguranika osigurava prijenos sredstava sa osobnih računa u slučajevima iz članka 2. ovoga Zakona i o tome mjesečno izvještava Ministarstvo financija i Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

Članak 4.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

O B R A Z L O Ž E N J E

Uz članak 1.

Ovom se odredbom briše dosadašnja odredba članka 40. stavka 2. Zakona, prema kojoj osobe, koje su starije od 40 godina, a mlađe od 50 godina života mogu na svoj zahtjev pristupiti u obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje. Naime, s obzirom da se toj kategoriji osoba omogućava istup iz kapitaliziranog obveznog mirovinskog osiguranja, prema članku 2. ovoga Zakona, time odredba koja omogućava uključivanje osoba starijih od 40 godina života po svom izboru u to osiguranje gubi smisao.

Uz članak 2.

Predloženom odredbom otvorila bi se mogućnost istupa članova obveznih mirovinskih fondova iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje (II. stup), pod sljedećim uvjetima i postupku:

- istup bi se omogućio prigodom ostvarivanja prava na starosnu mirovinu ili prijevremenu starosnu mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju,
- po istupu iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje ti bi bivši članovi obveznih mirovinskih fondova svoja prava iz mirovinskog osiguranja ostvarivali samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti (I. stup), kod Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, kao i svi ostali osiguranici u sklopu toga osiguranja,
- slijedom svega toga, sredstva s osobnih računa bivših članova obveznih mirovinskih fondova bi se, posredstvom Središnjeg registra osiguranika, prenijela u državni proračun.

Također, budući da izvjestan broj članova obveznih fondova obuhvaćenih ovim člankom, još nije zaključio ugovor o mirovini i prenio svoja sredstva s osobnih računa u mirovinsko osiguravajuće društvo, predlaže se da se i njima, na njihov zahtjev, omogući istup iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje i ostvarivanje mirovine samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti. Isto bi se primjenjivalo i na korisnika obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti osiguranika, člana fonda, ako sredstva kapitaliziranih doprinosa s osobnog člana umrlog nisu naslijeđena. Oni mogu podnijeti zahtjev za istup iz II. stupa u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, a mirovina koja će biti određena na temelju Zakona o mirovinskom osiguranju, kao da su bili osigurani samo u I. stupu, pripada im od prvog dana sljedećeg mjeseca nakon mjeseca u kojem je član obveznog mirovinskog fonda podnio zahtjev za istup.

Uz članak 3.

Prestankom članstva u obveznom mirovinskom fondu prestaje i daljnja potreba vođenja osobnoga računa člana fonda, te se putem Središnjeg registra osiguranika osigurava se prijenos sredstava s osobnih računa u državni proračun.

Uz članak 4.

Ovom se odredbom uređuje dan stupanja na snagu ovoga Zakona.

ODREDBA ZAKONA O OBVEZNIH I DOBROVOLJNIM MIROVINSKIM FONDOVIMA KOJA SE MIJENJA

Članak 40.

(1) Osiguranici koji su obvezno osigurani prema Zakonu o mirovinskom osiguranju i koji su mlađi od 40 godina, obvezno se osiguravaju na temelju individualne kapitalizirane štednje u obveznom fondu koji sami izaberu, te postaju članovi toga fonda.

(2) Osiguranici iz stavka 1. ovoga članka koji imaju 40 godina ili više, a manje od 50 godina života, mogu se po svom izboru osigurati na temelju individualne kapitalizirane štednje u obveznom fondu kojeg sami izaberu, te postaju članovi toga fonda.

(3) Obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje iz stavka 1. ovoga članka uspostavlja se danom uspostavljenoga obveznog mirovinskog osiguranja prema Zakonu o mirovinskom osiguranju i od toga dana nastaje obveza izbora obveznog fonda.

(4) Osiguranici iz stavka 1. i 2. ovoga članka obveznici su doprinosa za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje za koje obvezu plaćanja izvršavaju obveznici utvrđeni zakonom.

(5) Osiguranici iz stavka 2. ovoga članka imaju pravo pristupanja u izabrani obvezni fond u roku od šest mjeseci od dana uspostavljanja njihovog obveznoga mirovinskog osiguranja prema Zakonu o mirovinskom osiguranju.

(6) Osiguranike iz stavka 1. ovoga članka koji nisu izvršili izbor obveznog fonda u roku od tri mjeseca od dana uspostavljanja njihovoga obveznoga mirovinskog osiguranja, Središnji registar osiguranika iz članka 86. ovoga Zakona po službenoj će dužnosti rasporediti jednom od obveznih fondova, danom uspostavljanja njihovoga obveznoga mirovinskog osiguranja prema Zakonu o mirovinskom osiguranju.

(7) Raspored osiguranika fondovima prema stavku 6. ovoga članka obaviti će se na način da se svakom fondu dodijeli razmjerni broj osoba, prema broju članova fonda.

(8) Na osiguranike koji su osigurani na produženo osiguranje prema Zakonu o mirovinskom osiguranju odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovoga Zakona.

(9) Agencija svojim propisima uređuje način rasporeda osiguranika, način obavješćivanja tih osoba o rasporedu, način osiguravanja doprinosa koje je potrebno plaćati prije zakašnjelog učlanjenja, način obavješćivanja o smrti člana fonda i ostala pitanja koja smatra potrebnim.